

Vägra vägra vård!

Vård av gömda flyktingar ges i dag på hemliga adresser på mottagningar utanför den offentliga hälso- och sjukvården. Skälet till detta är att sjukvården tvingats bli ett verktyg för en ogenomtänkt flyktingpolitik. Att på samma sätt som många andra europeiska länder erbjuda sjukvård efter behov anses av den svenska staten vara att underlätta för personer som olovligen vistas i Sverige att stanna kvar i landet.

Grundläggande medicinsk etik formulerad i till exempel Läkarförbundets etiska regler tar klart avstånd från diskriminerande särbehandling av vissa patientgrupper: »Läkaren skall aldrig frångå principen om människors lika värde och aldrig utsätta en patient för diskriminerande behandling eller bemötande« (Regel 6, Läkarförbundets etiska regler).

Att förvägra personer vård beroende på deras flyktingstatus är inte bara moraliskt och etiskt förkastligt, utan kan också från ekonomisk synpunkt vara kostnadsdrivande. Erfarenheter från Stockholms läns landsting visar att tillgång till vård på lika villkor för flyktingar sparar pengar genom att minska behovet av akutesök. Internationella studier av flyktingar har inte påvisat att någon så kallad sjukvårdsturism förekommer.

Till detta kommer det lidande som individer och många gånger hela familjer utsätts för. Patienter med kroniska sjukdomar får inte ett kvalificerat omhändertagande och riskerar komplikationer. Smittsamma sjukdomar följs inte på ett sätt som hindrar smittspridning. Barn till gömda flyktingar får inte den förebyggande hälsovård som de borde ha en självklar rätt till. Frånvaro av mödravård leder till ökade risker för både mor och barn. En mängd fallbeskrivningar kan vittna om en skriade diskrepans mellan behov och faktiska resurser för denna mycket utsatta patientgrupp.

Nuvarande regler kräver att vårdgivaren bedömer att vårdbehovet är tvingande, emedan även gömda flyktingar har rätt till »omedelbar vård«. Däremot har de ingen rätt till primärvård eller mödravård. Kostnaden för alla typer av vård ska helt betalas av individen, då inga subventioner från landstinget eller staten utgår. Detta är i sig ett hinder för att söka sig till även nödvändig vård, eftersom denna grupp sannolikt tillhör samhällets fattigaste.

Genom sitt agerande gentemot sjukvårdsbehovande flyktingar har Sverige uppmärksamats

Illustration: Annika Huett

internationellt. I stället för att vara ett humanitärt föredöme har vi ådragit oss kritik från FNs rapportör professor Paul Hunt. I den rapport som han presenterade 2007 uppmanas den svenska regeringen att i enlighet med landets folkrättsliga förpliktelser fullt ut erbjuda subventionerad vård till dokumentlösa personer. Socialstyrelsen liksom Sveriges Kommuner och Landsting har till regeringen framfört önskemål om ändring av nuvarande diskriminerande och för svensk sjukvård förnedrande system.

Kristdemokraterna har under 2007 i en rapport föreslagit att gömda flyktingar ges rätt till subventionerad akutvård, mödravård och »annan nödvändig vård« för att förebygga allvarlig sjukdom samt att staten påtar sig ett finansieringsansvar. Detta borde vara ett rimligt första steg på vägen mot en humanitär sjukvård på lika villkor.

En lagrådsremiss som presenteras i dagarna föreslår tyvärr endast marginella förändringar av nuvarande restriktiva hållning. Frågan om utvidgad skyldighet för landstingen att erbjuda hälso- och sjukvård för asylsökande och utlänningar som olovligen vistas i Sverige samt frågan om ersättning för sådan vård anges vara föremål för vidare överväganden inom regeringskansliet.

Det är angeläget att dessa överväganden snarast resulterar i en ändring av nuvarande reglering. Det är hög tid att ansvariga politiker ger de vårdanställda en möjlighet att ge en vård som inte bryter mot deras yrkesetik.

»Det är hög tid att ansvariga politiker ger de vårdanställda en möjlighet att ge en vård som inte bryter mot deras yrkesetik.«

THOMAS FLODIN
ordförande i
Läkarförbundets
etik- och
ansvarsråd

Önskvärd översyn av Vapenlagen

En översyn av svensk vapenlagstiftning är aktuell med anledning av att EU anslutit sig till ett FN-protokoll om kontroll av spridning av vapen. Möjligen kan därför ändringar i Vapenlagen komma att övervägas.

Läkarförbundet anser att regeringen i detta sammanhang bör ta tillfället i akt att göra en vidare översyn av Vapenlagen. Målet bör vara att åstadkomma en ordning som bättre än den nuvarande säkerställer att personer som av medicinska skäl inte bör ha skjutvapen inte heller har vapentillstånd.

Socialstyrelsen har tidigare ifrågasatt om nuvarande regle-

ring i Vapenlagen tillräckligt tillgodoser skyddet för enskilda. Läkarförbundet har konstaterat att Vapenlagen inte är tillfredsställande i detta avseende.

I vårt remissyttrande till rapporten föreslår vi att ett större ansvar läggs på den som önskar inneha skjutvapen. Det kan övervägas om någon form av medicinsk bedömning bör ske inför beviljande av vapentillstånd, något som inte krävs i dag.

Lägg inte ansvaret på läkarna utan på dem som faktiskt vill inneha vapenlicens!

Eva Nilsson Bågenholm
ordförande i Läkarförbundet

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm